

ЗНАЧЕННЯ МОВЛЕННЕВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

Сучасні трансформації національної системи вищої освіти зорієнтовані на вдосконалення традиційних підходів професійної підготовки, оновлення змісту освіти відповідно до потреб ринку праці, розроблення та впровадження інноваційних технологій навчання, спрямованих на формування у здобувачів освіти компетентностей для навчання впродовж життя. Поміж актуальних чинників, які зумовлюють модернізацію освітніх процесів у закладах вищої освіти, набувають значущості євроінтеграційні процеси в державі та відповідність національної системи вищої освіти парадигмі Європейського простору вищої освіти, провідними ознаками якого є формування у студентів професійних та ключових (універсальних) компетентностей, які забезпечують конкурентоспроможність особистості на ринку праці та готовність до моделювання ефективних моделей взаємодії у професійному та соціальному середовищах.

Специфіка майбутньої професійної діяльності педагогів професійного навчання безпосередньо пов'язана із комунікацією та суб'єкт-суб'єктною взаємодією між усіма учасниками освітнього процесу, а рівень сформованості мовленнєвої компетентності детермінує результативність і якість досягнення основної мети професійної діяльності педагога професійного навчання щодо «організації і здійснення педагогічної діяльності, зокрема професійно-практичної підготовки здобувачів освіти, у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти та інших суб'єктах освітньої діяльності» [1]. Ідеться не тільки про значення лінгвістичних засобів та володіння відповідним комунікативним інструментарієм, а й розвиток екстралінгвістичних здібностей щодо аналізу комунікативних ситуацій, урахування стандартів та моделей поведінки учасників комунікації, культурних та світоглядних тенденцій соціального середовища. Розвиток мовленнєвої компетентності майбутніх педагогів професійного навчання інтегрується із розвитком загальних та професійних компетентностей, до переліку яких належить комунікативна компетентність, що включає лінгвістичну, екстралінгвістичну та діяльнісну компоненти, які забезпечують здатність особистості використовувати систему мови в умовах активної комунікативної діяльності.

Розглядаючи мовленнєву компетентність майбутніх педагогів професійного навчання як результат професійної підготовки, ми розуміємо, що процедура формування результатів навчання та компетентностей ґрунтується на дотриманні принципів компетентнісного підходу, що передбачає урахування в освітньому процесі змісту дескрипторів національної рамки кваліфікацій відповідних кваліфікаційним рівням та європейським критеріям, вимогам професійного стандарту, стандарту вищої освіти, змісту освітньо-професійних програм та навчальних програм обов'язкових та вибіркових дисциплін. Упровадження компетентнісного підходу приводить до переорієнтації домінуючої освітньої парадигми із трансляцією знань та формуванням навичок на створення умов для оволодіння комплексом компетенцій, що визначають здатність випускника до стійкої життєдіяльності в умовах сучасного багатofакторного простору.

Розвиток мовленнєвої компетентності в процесі професійної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання в закладах вищої освіти має забезпечуватися з орієнтацією на національні та європейські кваліфікаційні вимоги, поміж яких складові комунікативної діяльності, зокрема й мовна (мовленнєва) компетентність, є системоутворюючою компонентою професійної компетентності фахівця. Як результат навчання, мовленнєва компетентність інтегрується до змісту професійної компетентності, а в контексті загальних компетентностей для навчання упродовж життя – є запорукою системного подальшого особистісного та професійного розвитку педагога професійного навчання.

Список літератури

1. **Професійний стандарт «Педагог професійного навчання».** Наказ Інституту професійної освіти Національної академії педагогічних наук України від 29.12.2022 року № 38-ОД. URL: <https://register.nqa.gov.ua/profstandart/pedagog-profesijnogo-navcanna-2>